

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
6 mesecev . . . 10 K
3 mesecev . . . 5 K
Posamične številke stanejo 10 vin. V Gorici se prodaja „Soča“ v vseh tobakarnah.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipol po Cerilskem in Gradščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnice, parnikov in poštah zvez“. Na naročila brez doposlano ne računa se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.
Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Oglaš in pošilnice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 15 vin, 2-krat 14 vin, 3-krat 12 vin, vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in mel.

Vabilo na naročbo.

O veselih Božičnih praznikih, katerim sledi za par dni novo leto, vabimo na naročbo našega lista.

„Soča“ stoji z novim letom v svoj 42. letnik.

Dolga je že doba, katero ima za seboj, doba polna boja za slovensko ljudstvo proti njeega mnogobrojnim sovražnikom, boja za pravo, boja za gospodarsko osamosvoje našega ljudstva. Vzbuja ljudstva iz teme in nezavednosti, ves prepričan na Gorškem je tesno združen s „Sočo“, združen je z njo boji proti strupenim našim drugorodnim nasprotnikom, boji pod junaško streho proti klerikalcem. Ni treba misliti, da bne „Soča“ boji proti klerikalcem šele po razkolu leta 1899.

Kaj še! Treba je odpreti prejšnje letnike z bojem proti Maščiču in še bolj nazaj do Lavričevih časov, povsodi našetina na take boje . . .

In kajli bi dej se ne bi končal! Klerikalci rastejo, ali vstajajo tudi nove napredne moči, svetli mora Gorško novoprepričan; novo delo, novi boji se obetajo, Gorški Slovenci ne bo večjo tlačil brezdanjavnem . . . marveč napredna misel ga mora dvigniti nad nje.

Jedno glavno vprašanje v našem boju je napreden časnik. Delati in vršati svoje delo uspešno more na le, če ima dosti naročnikov. Nar čuna je podlaga lista; in sicerati in nar čuna držijo list po koncu ter ga dvigajo k spoštovanja, ki prinaša obče koristi.

Somisljeniki! Naprednjaki! V težkih časih živimo, klerikalci raztresajo s svojimi listi po deželi krivo mlačo in krivo informirajo ljudstvo, zlasti o našem deželniem gospodarstvu. In pa delajo, ker imajo tako razširjene časopise, kar tri mačje . . . in imamo dvaj s čim in Primitiv.

Ta dva bi morala biti vsi drugoče kot sta razširjena po deželi v polni ljudstva. Potem bi se marsikomu odprle oči in ne

dirjal bi več s klerikalci čez drn in strn. S pomočjo svojega časopisa zmagujejo klerikalci . . .

Zato pa je treba na strani naprednjakov vse večjega zanimanja za naša lista in vse večje naročbe nego je bila doslel.

Nadejamo se, da padejo naše besede na rodovitna tla, da ostanejo nam zvesti deželjani naročniki, da pa stopi v vrsto k tem še obilo novih!

V to ime vsem naročnikom, zvestim kupovalcem našega lista in bodočim: vse čestitke Božične praznike!

O zamujeni priliki.

**OBSTRUKCIJA,
KI JE POZRLA MILIJONE
NAŠE DEŽELE.**

Večkrat smo že morali govoriti o . . . zamujeni priliki.

Bi je čas, da se postavi temelji in zagotoviti sredstva za izvedbo od vlade napovedane gospodarske akcije v prilog Gorško-Gradščanske. Široko je bila omišljena ta akcija, ki je stremila po tako potrebni gospodarski povzdigi naše dežele. Obsegala je: regulacije, ceste, vodovode, pomoč kmetijstvu itd. — ali vsa ta akcija je padla v vodo. Zakaj?

Zato, ker so to gospodarsko akcijo zapackali v našem deželnem zboru laški liberalci in slovenski klerikalci z zločinsko obstrukcijo leta 1908.

Takrat je bil čas prijeti za roko, katero je ponudila vlada, ali zavezniki so zapostavili blagor dežele za svoje visokocenjene osebnice in za svoje interese. Imeli smo v deželniem zboru obstrukcijo, ki je snedla pomožno akcijo v prilog naše deželi od vlade napovedano.

Obstrukcija žre in požre obilo. Gorško deželi je požrla milijone . . .

Deželni glavar Pajer je čutil, kako greši s svojim nekvalificiranim ravnanjem s predsedniškega mesta; zato pa je pisal dne 24. septembra 1908. v odgovor na

pismo takratnega „Slov. kluba“ . . . da je potreba, da deželni zbor deluje, »tem bolj utemeljena, ker je visoka vlada objavila svoj program za pospeševanje blagostanja v naši deželi, program, ki je strogo vezan na pogoj sodelovanja deželnega zastopa.«

Torej tako; program za pospeševanje blagostanja v naši deželi je bil strogo vezan na pogoj sodelovanja deželnega zastopa ali Pajerju in njegovim zaveznikom je bila tako malo mar za realiziranje vladnega programa za pospeševanje blagostanja v deželi, da so rajši uganjali obstrukcijske komedije kot da bi delali . . . za pospeševanje blagostanja v deželi. Ni čuda, če je vlada odmaknila svojo roko od takih ljudskih zastopnikov ter se obrnila drugam.

Za Dalmacijo je porabila v zadnjih par letih več milijonov za našo deželo niti flika.

Poslušajte, kaj se pa sedaj pripravlja za severne dežele!

Poslanski zborničel je vlada predložila načrt zakona o vodnih cestah, s katerim se izpreminja zakon iz leta 1901. Po prvotnem načrtu so bili stroški proračunjeni na 750 milijonov. Revizija je doglala, da je potrebna svota 1200 milijonov.

Po novem načrtu naj bi se uravnala sredstva Jaba na Češkem; stroški 834 milijonov, državni prispevek 73 milijonov. V Galiciji bi se napravil kanal od Šlezije do Vše in dalje do Nijestra; stroški 734 milijonov, državni prispevek 642 milijonov.

Dalje namerava vlada uravnati na Češkem od leta 1913 do 1927 razne reke; država bi prispevala 60 odstotkov, to je 717 milijonov, ostalih 40 odstotkov bi prevzela dežela.

Na Moravskem huče vlada uravnati osem rek in prispevati 60 odstotkov, to je 445 milijonov.

Za Dol. Avstrijo določa vlada iz državnih sredstev 398 milijonov, za Šlezijo 10 milijonov in za uravnavo rek v Galiciji še posebej 35 milijonov.

Vsi stavbeni stroški se torej proračunavajo na 4332 milijonov, k tem bi vlada prispevala 310 milijonov.

V slabo tolažilce drugim deželam je vlada ob enem predlagala, naj se zviša melioracijski zaklad za 4 milijone za dobo 10 let, da bi od teh 40 milijonov dobivale dežele svoje deleže. Kaj naj dobijo? Vinar za stotisočak severnim deželam!

Čitatelji! Iz tega se da sklepati, da ni prav nobenega upa več za izvedbo one velike v korist naše dežele napovedane gospodarske akcije. Vlada je sedaj angažirana na severu — gospodarsku akcijo naše dežele je padla v vodo. Vrgli so jo obstrukcionisti v deželniem zboru gorškem leta 1908.

Ko je bila napovedana pomoč vlade za pospeševanje blagostanja v naši deželi, so bile državne blagajne dobro založene in takratni finančni minister Korytowski je rekel v poslanski zbornici: Imamo — toda mid vse je bila zaveznikom v Pajer-Gregorčičevi zvezi obstrukcijat! Vse kaj vrag vzame, če naša ne velja. In vrag zveze Pajer-Gregorčič je vzel . . . gospodarsko pomoč naši deželi; milijone je odnesel, milijone stane našo deželo zločinska obstrukcija Pajer-Gregorčičeve zveze v deželniem zboru!

In tak deželni zbor naj sedaj zopet zboruje!

Prosimo, naj naši čitatelji razmišljajo o tem v praznike in naj povedo klerikalcem, kako veliko napovedano, ponudeno pomoč našemu bednemu kmetu je požrla Pajer-Gregorčičeva obstrukcija v letu 1908.

Poležaj slovenskih sodnih uslužbencev na naših sodnijah.

Že dolgo vrsto let zasledujemo krivice, ki se godijo na naših sodnijah slovenskim pisarniškim uradnikom. Trnjeva je v resnici njih pot, in nebena čudo ni, ako zapuščajo najboljše in najsposobnejše

Maksim Gorki. FOMA GORDJEJEV.

Roman.
(Dalej.)

»Ni treba . . . Na zraku mi je postalo boljše. In zdaj popijem še malo čaja, pa boče morda še boljše . . . je govoril Ignat, nalivaje čaja v čaši in Foma je videl, kako se ročka s čajem trese v njegovi roki.

»Pij . . .
Nemo je potegnil Foma čašo pred sebe, nagnil se nad njo, da bi odpilnil peno s čajeve površine in poslušal pri tem s težkim srcem glasno, kratko dihanje očeta.

Naenkrat je padlo nekaj tako glasno po mizi, da je zažvenketala posoda. Foma se je zdrnil, dvignil glavo in se srečal s prestrašenim, skoro brezumnim pogledom očetovim. Ignat je gledal sina in hripavo zašepetal:

»Jabalko je padlo dole . . . Pa počti, kakor bi s puško ustrelil . . . a?«

»Dal bi konjaka v čaj . . . mu je predlagal Foma.

»Tudi tako je dobro . . .«

Pomočala sta . . . Jata čizkov je letela nad vrtno in napolnjevala zrak z drznim, veselim žvrgolenjem. In zopet je objel zrelo krasoto vrta prazničen molk. Strah še vedno ni bil izginil iz Ignatovih oči.

»Gospod Jezus Kristus!« je dejal polglasno ter se pokrižal. »Da-a . . . sedaj je prišla, zadnja ura življenja . . .«

»Ne, ne, očka!« je proseče zašepetal Foma.

»Zakaj ne? . . . Čaj popijeva, potem pa pošlji po popa in po kuma . . .«

Bolje, da takoj . . .
Zdaj beče vsak čas zvonilo k jutranjicam . . . popa ni in . . . tako nujno tudi ni, morda še odleže.«

In Ignat je začel glasno srebati čaj iz skledice.

»Trebalo bi mi živeti še eno, še dve leti . . . Ti si mlad in zelo se bojim za-te . . . Živi častno in trdno . . . ne želi tajnega blaga, a krepko brani svojo lastnino . . .«

Teško je govoril; pomolčal je ter si drgnil prsi z roko.

»Ne zaupaj v ljudi . . . ne upaj mnogo od njih. Mi vsi živimo, da bi jemali, a ne, da bi dajali. O gospod, usmili se grešnika!«

Nekje v dalji je padel globoki glas v jutranjo tišino. Ignat in sin sta se trikrat prekrizala.

Po prvem klicu zvana se je razlegal drugi in tretji in skoro so napolnili zrak zvoki blagovesti, ki so se donšali od vseh strani — plavni, odmerjeni, glasno kličeči . . .

»Zdaj zvoni k jutranjicam«, je rekel Ignat, prisluškujoč besmi zvonov . . . »Ali poznaš zvonove po glasu?«

»Ne,« je odgovoril Foma.

»Le poslušaj! . . . Ta-le . . . slišiš? . . . ki ima takšen bas, ta je od sv. Nikolaja, dar Petra Mitriča Vjagina . . . a ta s hripavim glasom zvoni pri Praskjevi Pjatičnici . . .«

Pojočni valovi zvonjenja so pretresali vzduh, ki je bil z njimi nasičen ter se tajali v jasnem sinju neba. Foma je gledal zamišljeno v očetov obraz in zapazil, da gine nemir iz njegovih oči in da se oživljajo . . .

A mahoma je očetovo lice temno zarudelo, oči so se razširile in stopile iz jamic, usta so se mu začudeno odprla in iz njih je prišel čuden, sikajoč glas:

»F . . . i . . . ahhh . . .«

Takoj na to je padla Ignatova glava na ramo in njegovo težko truplo je počasi zlezlo s stola kakor da ga vleče

zemlja oblastno k sebi. Foma se nekaj hipov ni ganil in je molčal, zroč začudeno in prestrašeno v očeta, a potem se je vrgel k Ignatu, dvignil njegovo glavo od tal ter mu pogledal v lice. Bilo je temno, nepremično in širokoodprte oči na njem niso izražale ničesar: niti boli, niti strahu, niti radosti . . . Foma je pogledal okrog sebe: kakor poprej, tudi sedaj ni bilo nikogar na vrtu, a glasni razgovor zvonov je še vse plaval po zraku . . . Fomine roke so vztrepetale, izpustil je iz njih očetovo glavo in ta je topo udarila ob zemljo . . . Temna, lepka kri se je porodila v tenki struji iz odprtih ust po zasinelem obrazu . . .

Foma se je udaril z rokami ob prsi in, kleče pred truplom, je zakričal divje in glasno . . . Ves se je tresel groze in brezumnih oči je iskal nekoga v zelnjaki vrta . . .

Četrto poglavje.

Očetova smrt je otonila Foma in ga napolnila z nekim čudnim čustvom; v njegovo dušo se je vtila tišina, težka, nepremična tišina, ki je brez odmeva požirala glasove življenja. Okrog njega so mrgoleli razni znani ljudje; prikazovali so se in izginjali, govorili so mu nekaj in on jim je odgovarjal napačno, njihove besede niso izzivale v njem nikakšnih predstav in so brez sledu tonile v brezdanji globini mrtvega molka, ki je polnil njegovo dušo. Ni plakal, niti tugoval in mislil ni o ničemer; mračen in bleđ, napetih obrvi je pozorno poslušal to tišino, katera je bila pregnala iz njega vsa čustva, opustošila njegovo srce in izžemala njegove možgane, kakor s stiskalnico. Njegovi zavesti je bilo dostopno le zgolj fiziško čustvo teže v vsem telesu in bolj, kot povsod drugod — v prsih; razven tega se mu je še zdelo, da se mračni in dasiravno je bilo sonce visoko na nebu, se mu je videlo vse naokrog temno in mrklo.

inoči sodnijo in si poiščejo drugod boljša mesta?

Strankam, ki imajo opraviti na sodnji, posebno pa odvetnikom, je prav dobro znano, kakšna velika razlika je med slovenskimi in italijanskimi uradniki. Slovenci so po večini večini inteligentni, v vsakem oziru sposobne, za vsako delo porabne in zanesljive uradniške moči. Zato se jih seveda obremenjuje z najtežjim in najbolj odgovornim delom; trpeti morajo radi splosne nesposobnosti in mnogokrat naravnost občudovanja vredne lenobe in zanikernosti marsikaterega italijanskega uradnika.

Posebno je znana vsem, ki so imeli kdaj opraviti na sodnji, jezikovna nezmožnost italijanskih sodnih uslužbencev; leta in leta službuje marsikateri med Slovenci, dan na dan ima opraviti s slovenskimi strankami in s slovenskimi vlogami, kakor n. pr. na okrajni in okrožni sodnji v Gorici, ki imate največ dela le s Slovenci, ker tvorijo le-ti ogromno večino vsega prebivalstva, ki spada pod to okrožje, toda ti ljudje si niso mogli ali pa si niso hoteli prisvojiti našega jezika niti v toliki meri, da bi mogli le en stavek slovnitno pravilno brez pogrška izgovoriti.

Ko bi imeli slovenski uradniki le polovico nesposobnosti italijanskih uradnikov, poglavo bi se jih bilo že davno iz svetlih prostorov, kjer se deli pravica.

Vkljub vsem svojim prednostim pred italijanskim kolego lahko čaka Slovenec leta in leta zaman, predno mu je sreča tako mila, da more, oziroma da ga pustite avanzirati.

To nesrečo za naše domače ljudi povečujejo tudi še takozvani »certifikatisti« t. j. odsluženi podčastniki in orožniki, katerim je zagotovljena v vsakem oziru prednost pred vsakim drugim uradnikom, in naj si bo ta še tako sposoben in naj si še tako dolgo potrpežljivo čaka, da bi prišel naprej.

Podčastnik ali orožnik, ki je bil 12 let v vojaški oziroma orožniški službi, nima niti najmanjšega pojma o delu na sodnji.

Na njegovo željo mu da komando šestmesečni dopust in ga pošlje — z doterdanjo plačo seveda — na sodnijo v prakso.

V teh 6 mesecih »prakticira« od oddelka do oddelka v strah in grozo vseh onih, ki imajo z njim opraviti, in kdor pozna raznovrstno delo v vseh različnih oddelkih pri sodnji, bode priznal, da se v tem času komaj za sito povoha, v čem prav za prav obstoja sodnijsko delo, nikakor pa ne toliko nauči, da bi se moglo v zadostni meri opravljati samostojno predpisano delo.

Po končani šestmesečni praksi gre »certifikatist« k izpitu. In čudó, česar mnogokrat naš človek, ki že leta in leta na sodnji »practicira«, ne napravi, to se posreči vedno »certifikatistu«. Vrne se z

izpitom v žepu in sug prvo razpisano kancelijsko mesto uradniku, ki je dolgo, morda tudi že več let zaman čakal in upal, da bo konečno imenovan; »certifikatist« se mora takoj namestiti, kakor nitro je napravljen predpisani izpit in naj si bi bilo pred njim še toliko sodnih uradnikov z izpitom.

Da tak človek ni za nobeno rabo na sodnjah, ni treba še posebej poudarjati. Seveda imajo prednost vsi certifikatisti, tudi oni, ki ne znajo deželnih jezikov. Tak človek dobi n. pr. službo pri sodnji na deželi, ker pa je tam vsled neznanja deželnega jezika neporaben, premesti se ga v mesto k okrožni, deželni ali sploh višji sodnji, kjer se pač dá tudi take ljudi na kak način porabiti.

Certifikatistu pomaga torej njegova nesposobnost do boljše, prijetnejše službe, seveda na škodo naših ljudi!

Slovenski stariši pošiljajo z največjimi žrtvami svoje otroke v šole, da bi jih dali v državno službo, kjer naj bi si priborili kak boljši košček kruha. Pride pa Italijan, ki je vse prej kot dober državni uradnik, pa še celo »certifikatist«, navadno še celo nedomačin, ki ni dovršil morda niti ljudske šole, in Slovenec lahko še dolgo čaka, da pride naprej.

Tem razmeram je treba napraviti vsekakor v najkrajšem času konec, ker ne bo sicer kmalu dobiti na sodnjah nobenega dobrega slovenskega uradnika več. Vsak se bo namreč dobro premislil, predno vstopi v sodno službo.

Dan na dan vidimo, da zapuščajo sodnijo vse boljše, mlajše slovenske uradniške moči ter si poiščejo boljša mesta n. pr. v odvetniških pisarnah, kjer se jih z veseljem sprejema kakor pisarnovodje.

C. kr. predsedstvo tukajšnje okrožne sodnije samo najbolje vé, da izgublja vse boljše, mlade slovenske uradnike, zato pa je nujno potrebno, da se položaj slovenskih sodnih uradnikov zboljša. Tudi je dolžnost naših poslancev, da ukrepejo v tem oziru potrebne korake, ker je pač v interesu vseh Slovencev in justice same, da imamo na sodnjah dobre in v vsakem oziru sposobne uradnike.

Razmere na naših sodnjah se morajo tako spremeniti, da se bo upoštevala sposobnost in znanje jezikov; potem bodo tudi boljše moči vstopale v sodno službo, in ne bomo imeli več povoda pritoževati se in zahtevati, da se spoštuje pravica tam, kjer bi morala biti v prvi vrsti doma.

Dr. Josip Vošnjak.

(Dalje.)

Beust, Čehi in Slovenci.

»Belcredi je, še preden so se začeli deželni zbori, 10. februarja odstopil. Imel je dobro voljo in morda bi se mu bilo posrečilo cesarstvu ohraniti celoto, da ni

vnes prišla nesrečna vojska l. 1866. Za njega so bili le Čehi, Poljaki in Slovenci, proti njemu pa Nemci in Madžari; zato ni mogel izvršiti svojega programa. Na njegovo mesto je prišel Beust, ki je Madžarom vse dovolil in tudi Nemcem bil po godu.

Čehi, opirajoč so na svoje državljansko pravo, so se držali oktobrske diplome iz l. 1860., niso priznavali Smerlingove februarke ustave in niso poslali svojih poslancev v državni zbor, ki bi po Smerlingu moral biti širji za vse cesarstvo in ožji za avstrijsko polovico. Ker tudi Madžari in Hrvatje se niso hoteli udeležiti posvetovanja v širjem zboru, bil je ta zmerom nepopoln. Ko bi Čehi in Hrvatje bili vstopili, bi ne bilo prišlo tako lahko do dualizma.

Pasivna politika pa Čehom ni obrodila pričakovanega sadu; hoditi so morali leta in leta po trnjevi poti opozicije in pri tem trpeli ogromne materielne škode, časnikarstvo pa je stokalo pod krutim preganjanjem državnih pravdnikov in sodnikov, ki so obsojali uradnike na mnogoletno lečo in mnogotisočne denarne globe. In kaj so dosegli Čehi s svojo pasiviteto, ki so jo uganjali skozi blizu dvajset let? Pravi nič! Končno so l. 1879. pod Taaffejem vstopili v tisti državni zbor, ki so ga ves čas proglašali za nepostavnega. Vstopili so sicer s protestom, pa to bi bili tudi l. 1861. lahko storili in s teh prihranil sebi vse velikanske žrtve, vplivali pa bi bili na daljnji razvoj notranje politike in na vsjo postavodajo.

Čehi so vri narod, a nesrečni politikarji, ki preveč računajo s preteklostjo, sedanje dejanske okoliščine pa premalo upoštevajo.

In Čehi so tudi nam Slovincem bili vzor in sicer po pravici, kar se tiče njihove vztrajnosti v narodni borbi in gospodarskem napredku, v politiki pa smo se jim preveč vdali ter s tem njim nič ne koristili, sebi pa škodovali.

Čehi, oziroma federalistična stranka je po volitvah l. 1867. l. imela večino v češkem in moravskem deželnem zboru. Na

mesto da bi, kakor nemške dežele in gališki deželni zbor, volili svoje poslance za državni zbor, sklepali so obširne adrese na cesarja, v kateri niso priznavali pravice državnega zbora sklepati po večini glasov. In kaj je storil Beust? Oba zbora sta bila razpuščena in pri novih volitvah je vlada tako pritiskala na veliko posestvo, da so v njem večino dobili ustavoverci in s tem so Čehi bili potisnjeni v manjšino v češkem deželnem zboru in v moravskem so še zdaj v manjšini. (Sedaj so zopet v večini, Ur.) To je bil torej najhujši taktični pogršek, katerega so pač zelo zakrivila tudi fevdalci z grofi Thun, Clam itd. na čelu.

(Dalje v prilogi.)

RAZPIS NAGRAD.

»Goriška Tiskarna« A. Gabršček v Gorici daruje vsem onim, ki pridobè 2 nova naročnika na »Primorca«, ki plačata za celo leto naročnino VNAPREJ in nam pošljejo denar po poštni nakaznici, tri izmed spodaj navedenih knjig Slovenske knjižnice in sicer:

Simon Gregorčičeve pesmi, Na bojišču, V Petrograd, Strahomir, Mladost, Božična noč, Jastreb contra Hrdlička, Pripovedi o Petru Velikem, Legionarji, Kirdžali, ali pa I. trajno pero (Füllfeder) v vrednosti 3 kron.

Rodoljubi, zaupniki! Sedaj za praznike je jako ugodna prilika, da razvijete podrobno agitacijo med svojimi prijatelji in znanci in razširite naš list po vsej deželi in s tem tudi veliko množino lepih knjig iz naše zaloge.

Uprava »Primorca«.

T. pl. Madeyski
vinska klet
Solkán pri Gorici
voščji svojim cenjenim odjemalcem
vesele bežične praznike in novo leto!

Majakin je odrejeval vse potrebno za pokop. Nitro in bodro je begal po izbah, trdo stopaje s petami svojih čevljev, oblastno je kričal nad služabniki in tiral krščencu po rami ter ga tolažil:

»A ti, fant, zakaj si tako okamenel? Jokaj in lažje ti postane ... Oče je bil star ... trhlelega telesa ... Vsem nam je zagotovljena smrt; nihče se ji ne izogne ... Niti torej treba, držati se pred časom kakor mrlič ... Z žalostjo ga ne vzbudiš zopet k življenju in on ne potrebuje tvoje tuče, zakaj pisano je: »kedar je duša iztrgana iz telesa od strašnih angeljev, pozabi vse sorodnike in znance ...« ... to se pravi, da ti zdaj zanj ničesar več ne pomeniš, najsi že plakaš, ali se smejiš ... A živi naj mislijo o življenju ... Raje jokaj, to je človeško in jako olajšuje srce ...«

Toda tudi te besede se niso dotaknile ničesar niti v Fomini glavi, niti v njegovem srcu. Na dan pogreba se je zavedel vsled vztrajnosti Majakina, ki si je bil ves čas marljivo in na svoj posebni način prizadeval, vzbuditi njegovo potrto dušo.

Dan pogreba je bil meglen in mračen. V gostem oblaku prahu se je vlekla za krsto Ignata Gordjejeva ogromna množica ljudi, kakor črn trak; v njem se je svetlikalo zlato duhovniške obleke in zamolkli šum njihovega počasnega koraka se je zlival s slovesnim petjem zbora arhijerejskih pevcev. Od zadaj in od od strani so suvali Fomo; hodil je, ne da bi videl kaj drugega, nego sivolaso očetovo glavo in otožno petje je turobno odmevalo v njegovih prsih. Majakin, korakaje poleg njega, mu je šepetal vsiljivo in neprenehoma v uho:

»Glej, koliko ljudstva se gnete ... Na tisoče! Sami guverner je prišel spremit tvojega očeta ... župan, ... skoro ves občinski odbor ... in za teboj — ozri se malo! ... gre Sofja Pavlovna ... Mesto je častilo Ignata ...«

Izprva Foma ni poslušal kumovega šepetanja; a ko je ta omenil Medinsko, se je nehoté obrnil in zagledal guvernerja. Mala kapljica nečesa prijetnega mu je kanila v dušo ob pogledu na tega uglednega moža, ki je nosil živobojen trak čez ramo in redove na prsih ter korakal za krsto z žalostjo na strogem obrazu.

»Blažen pot, ki ga ti, o duša, danes nastopaš ...«, je tiho napeval Jakov Tarasovič, mrdaje z nosom in zopet zašepetal krščencu v uho:

»Petinosemdeset tisoč rubljev, to je že vsota, ki daje pravico do takšnega-le pogreba ... Ali si slišal, da je Sonjka določila, da se petnajstega položi temeljni kamen ... To pride ravno na dan zadušnice ...«

Zopet se je obrnil Foma nazaj in njegove oči so se srečale z očmi Medinske. Ob njenem lakavem pogledu je vzdihnil globoko in hipoma mu je postalo lažje, kakor da mu je padel v dušo vroč solnčni žarek in raztaljal nekaj v nji. Obenem se je domislil, da je nespodobno, ozirati se sentertertja.

Probujena duša Fome je željno pila slovesno, turobno poezijo zadušnice in ko je zadonel ganljivi klic: »Pridite, dajmo mu poslednji poljub!« se je izvilo iz Fominih prsi tako glasno, tuleče itenje, da se je množica v cerkvi zganila od tega boleznega krika.

Pri tem kriku se je opotekel. Kum ga je takoj prijel za rame in ga porinil h krsti, napevaje precej glasno in z nekako gorečnostjo:

»Po-lju-ubite ga, ki je bil le kratko pri nas ... poljubi ga, Foma, poljubi ... Zakaj izročja se gro-odu, s ka-annom se pokrije ... v temo se bo-de prese-elil ... pokopan bode z mrtvimi ...«

Foma se je dotaknil očetovega čela z ustnicami ter z grozo odskočil od krste.

»Pazi! Skoro bi me bil podrl,« mu je rekel Majakin

polglasno in te priproste, mirne besede so dale Fomi več opore, nego kumove roke.

»Vi ki gledate na-me, nemega in mrtvega, objokujte me, bratje in prijatelji ...« je prosil Ignat skozi usta cerkve. A njegov sin že ni plakal več: očetov obraz je vzbudil v njem grozo in ta groza je nekoliko iztreznila njegovo dušo. opojeno od otožne muzike cerkvinega plača nad njenim grešnim sinom. Obstopili so ga znanci ter ga tolažili prepričevalno in prijazno; poslušal jih je in razumel, da se smili njim vsim in da jim je postal drag. A kum mu je šepetal na uho:

»Glej, kako se ti dobrikajo ... mačke vohajo salo ... Te besede so bile Fomi neprijetne, a koristile so mu, ker so ga silile, odzvati se jim na ta ali oni način.

Na pokopališču, ko so peli »večni spomin«, je zopet vroče in glasno zahtel. Kum ga je takoj prijel pod ramo in ga odvedel proč od gomile, govoreč mu jezno:

»Kako si ti, brat, malodušen! Ali meni ni žal za njim? Saj sem poznal njegovo pravo vrednost, a ti si mu bil le sin. In, glej, jaz se ne jočem ... Več nego trideset let sva preživela skupaj kot eno srce in ena duša ... Koliko sva v tem času govorila, koliko mislila ... Koliko gorja sva skupaj izpila ... Mlad si, kaj ti je treba turogovati? Vse življenje je pred teboj in bogat bodeš vsakovrstnega prijateljstva. A jaz sem star in ... danes sem pokopal edinega prijatelja ... Zdjaj sem, kakor berač ... ne bom si več mogel pridobiti tovariša za svojo dušo!«

Glas starca je čudno zadržtel in zaškripal. Njegov obraz se je raztegnil, ustnice so se namrdnile v veliko grimaso, gube na obrazu so se zježile in v njih so tekle goste, drobne solze iz malih oči. Bil je videti tako presenljivo bešen in prav nič podoben samemu sebi, da je Foma obstal, stisnil ga k sebi z nežnostjo silnega ter vzkljknil z strahom:

(Dalje prilo.)

Kranjski deželni zbor, za katerega so Slovenci tako sijajno zmagali, da so si pridobili vse mandate na kmetih in v mestih, je po zgledu Čehov tudi za potrebno spoznal skovati adresu do cesarja. Sklicaval se je na oktobrski diplom in izskel, da bo poslance v državni zbor volil le z nekimi pridržki. Tačas smo vsi odobraval to postopanje, čeprav je bilo za nas Slovence nezmišljeno ograjati se za kake zgodovinske pravice, ker po njih nikoli ne moremo doseči slovenske administrativne skupine.

Ta adresa pa je tudi za nas Slovence imela hude posledice. Beust je razpustil kranjski deželni zbor in pri novih volitvah je vlada prvokrat v boju zoper narodne kandidate gnala vse uradnike in padla je Ljubljana.

(Pride še.)

Zastlednje delovanje pokojnega dr. Vošnjaka smo ponatisnili že več odstavkov iz njegovih „Spominov“, odstavkov, ki se bavijo s politično zgodovino takratne dobe v Avstriji. Zanimiva je ta doba in zanimive besede dr. Vošnjaka o njej. Tudi današnji odstavek je iz Vošnjakovih „Spominov“. — Srka te dobe pa je potrebna čitateljem, da se more prav presojati dosedaj podano politično delovanje dr. Vošnjaka in drugo, ki bo sledilo v nastopnih sestavkih.

čino ni daleč, da si se o tem v javnosti nič ne čuje in je pravaška stranka doslej opozicijska. A saj poznamo tako papirnato opozicijo državnopravnih klerikalcev in konservativcev! Pravaški pravaši, slovenski klerikalec, staročeh, mladočeh, Vespoljak, črnostenjec, to so le razne »species« enoistega »genus«. Res, da je med črnostenjcem in mladočehom razlika, kakor med nečjo in dnevom. A oba sta po smeri svojega uveljavljanja in v razmerju k naprednim smerem svojega naroda reakcionarna, — o naših klerikalcih in hrvaških pravaših pa ni, da bi govoril.

Tako sestavljena večina bi bana, ki ima že sedaj morda mnogo močnejše stališče, nego domnevajo optimisti, tako utrdila, da bi doba Tomašičevega banovstva Hedervaryjevo kar zasenčila z nasiljem, preganjanjem, koritarstvom, demoralizacijo, korupcijo in z neizmerno škodo naroda na korist Madjarom, Nemcem in Židom, ki že sedaj — zlasti v gospodarstvu, — podobno izsesavajo Hrvate in Srbe, kakor se to godi v Galiciji. A z druge strani ne smemo pozabiti, da bi tudi koalicijska, ki je sedaj oslabela ne le vsled vladnega nasilja in splošno nižje kulture narodeve mase, ampak zelo mnogo tudi zaradi gujilobe v lastnih vrstah, pridobila s tem mnogo: Dobila bi kot strogo opozicijska stranka priliko izčistiti se, obenem pa ukoreniniti se v združenem srbohrvaškem narodu in ob svojem času streči madjarsko-židovsko-pravaško koalicio. Taka zmaga bi bila trajna in bi imela čisto drag pomen, kakor ona kratkotrajna zmaga pred tremi ali petimi leti. Napredne stranke imajo to poslanstvo: biti slabe, nabirati si moči, in potem še le res napredno in moderna vladati. Organizacijsko delo in napredna smer pa se izpopolni edino v zgočem ognju dejanske in stvarne politične in kulturne opozicije. — Želimo, da se to zgodi na Hrvaškem. Za nas velja isto.

K.

DOPISI. Iz goriške okolice.

Solkani 17. XII. 1911. — V soboto zvečer smo imeli predavanje Slovenske Čitalnice. Predaval je dr. Dereani o nalezljivih boleznih. Predavanje ni bilo tako obiskano, kakor bi bilo pričakovati radi važnosti predmeta. Število 80 poslušalcev je za vas kakor je Solkan vsaj ne ravno častno. Pa na tem ne more posameznik nič izpremeniti. Dokler se v ljudstvu ne vzbudi želja in veselje do takih stvari, je vsako sredstvo neprikladno, kajti le ono predavanje ima pravi uspeh, h kateremu pridejo poslušalci sami iz živega zanimanja. Ob koncu predavanja je predavatelj opozarjal navzoče, naj se zavzamejo za zdravstven zakon, po katerem bi se ravno manj premožnim in revnim nudila cena ali brezplačna zdravniška postrežba. Tudi je obljubil, da pride k nam še večkrat predavat. Naj pride, mi se ga iz srca veselimo.

Iz Podgore. — Božično veselico z bogatim vspehom priredi Šolska mladi-

na v Podgori dne 24. decembra 1911 v Bregantovi dvorani, na kar opozarjamo mladino ljube. Podgora stoji na narodno eksponiranem kraju, kjer dobivajo Lahii vedno večjo moč. Zatorej je naša dolžnost, da pomagamo kolikor se pomagati dá, da ohranimo našo mladino pred potujčevanjem.

Iz Solkana. — (Potreba prostornega pokopališča.) Že več časa se čuti pri nas v Solkanu potreba prostornega pokopališča. Sedanje je premajhno. Kaj bi bilo v slučajih kakih nalezljivih bolezni, če bi ljudje pogostoma umirali. Saj bi jih niti sproti zakopavati ne mogli! — Zatorej se pri nas razpravlja že več časa vprašanje pokopališča. Dvoje mnenj je. Eni mislijo, da bi bilo potreba opustiti sedanje pokopališče popolnoma ter napraviti novo, in sicer mislijo, da bi bil pravi prostor na »Žabjem kraju«. Vsi drugi pa so tega mnenja, da naj ostane pokopališče, kjer je, samo razširi naj se. Okrajni zdravnik je sicer prvotno nekaj ugovarjal temu, da naj bi ostalo pokopališče na starem mestu, ali komisija iz Trsta je izjavila, da ostane pokopališče lahko tam, kjer je bilo dosedaj, samo razširi naj se po potrebi. Reči moremo, da je ljudstvo po večini zadovoljno s tem, da ostane pokopališče na starem prostoru da pa se razširi, kajti z novim bi bilo preveč stroškov, morda do 100.000 K. Omenjamo tudi, da je že dobilo naše županstvo dekret z namestništva, v katerem je rečeno, da lahko ostane pokopališče na starem prostoru ter naj se z istega razširi. Nasprotnih je pravzaprav dandanes samo par mož, vsi drugi so za to, kakor smo rekli, da naj se razširi pokopališče s starega prostora. Tako bo najbolj prav, v mokro zemljo na Žabjem kraju nočemo polagati mrličev, ker bi tam plavali kakor na slovečem pokopališču v Gorici županstvo naj se torej pobriga, da se reši ta reč tako, kakor ljudstvo želi.

Nadomestne volitve v cenilne komisije za osebno dohodnino v goriškem političnem okraju.

Nadomestne volitve v cenilne komisije za osebno dohodnino v goriškem političnem okraju namesto adov in namestnikov, kateri izstopijo v smislu § 189 postavbe od 25. oktobra 1896 (drž. zak. št. 220) koncem leta 1911 se bodo vršile tako-le:

A. Cenilni okraj: »Gorica-mesto«. — Nadomestne volitve v cenilno komisijo tega cenilnega okraja se bodo vršile v občinski dvorani Corso Giuseppe Verdi št. 29.

a) Volilci prvega volilnega telesa volijo 8. januarja 1912 od 10—12 ure predpoldne enega uda s štiriletno opravilno dobo;

b) volilci drugega volilnega telesa volijo 9. januarja 1912 od 10—12 ure predpoldne enega uda in enega namestnika s štiriletno opravilno dobo.

c) volilci tretjega volilnega telesa volijo dne 10. januarja 1912 od 9—12 ure

predpoldne enega uda in dva namestnika s štiriletno opravilno dobo.

B. Cenilni okraj: Pol. okraj »Gorica-dežela«. Nadomestne volitve v cenilno komisijo za osebno dohodnino v tem cenilnem okraju se bodo vršile v uradnih prostorih davčnega oddelka podpisane c. kr. okrajnega glavarstva (Via Cappuccini št. 16, I. nadstropje, soba št. 8).

a) Volilci prvega volilnega telesa, volijo dne 3. januarja 1912 od 10—12 ure predpoldne dva uda in enega namestnika in sicer enega uda in enega namestnika s štiriletno ter enega uda z dveletno opravilno dobo.

b) volilci drugega volilnega telesa volijo dne 4. januarja 1912 od 10—12 ure predpoldne enega namestnika.

c) volilci tretjega volilnega telesa volijo dne 5. januarja 1912 od 9—12 ure predpoldne dva uda in enega namestnika.

Opombe: Barva glasovnic je za I. volilno telo bela, za II. volilno telo rumena in za III. volilno telo rožnata. Glede načina aktivne in pasivne volilne pravice kakor tudi glede načina izvrševanja te pravice, se opozarjajo volilci na dotične določbe omenjene postavbe od 25. oktobra 1896 (drž. z. št. 220) in dotičnega volilnega predpisa (Priloga »D« izvrševalnega predpisa l. od 28. jan. 1897 drž. z. št. 35). Posebno se opozarja na sledeče: Volitve se vršijo izključno z uradnimi glasovnicami, katere morajo biti podpisane ali od volilcev ali od onih, ki smejo v smislu določil volitvenega predpisa iste zastopati. V zadnjem slučaju se mora natanko označiti osebo, ki je v to pooblaščen. Glasovnico mora oddati volilec ali njegov pooblaščenec osebno volilnemu komisarju skupno z volitvenim poverilom, ali pa poslati po pošti na njega naslovljeno. Volilni komisar ne sprejme nefrankovanih ali nedostavno frankovanih pošiljatev z volilnimi listki ter jih bo smatral v smislu § 34 volilnega predpisa neveljavnimi. Od c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili: 950. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Šmarji pri Ješah v spomila + dr. Jos. Vošnjaka (nabrala in poslala 100 K); 951. posojilnica v Ormožu (poslala 200 K); 952. ženska podružnica v Ribnici (plačala 200 K).

Samo za Božič

več tisoč komadov volnenega in pralnega blaga prodaja na pol zastoj tvrdka:

Hedžet & Koritnik

Via Scuole 5 GORICA Corso G. Verdi 3

Izložba in cene govore! Proprilčajte se!

Po volitvah na Hrvaškem.

V Gorici, dne 22. 12. 1911.

Ban Tomasić in magyaronska njegova klika si je stekla nove slave. Masaryk, Seton-Watson in drugi publicisti svetovnega imena so zopet videli reči, kakršnih ni kmalu videti, in ki bijejo v obraz vsakemu pojmu o neodvisnosti volitev, o svobodi prepričanja itd. Hrvaška ni le formalno dežela krone sv. Štefana; tudi dejanski je pod vplivom betjarskih manir one visokorodne plemiške in uradniške klike, ki se rekrutira iz najgostejših renegetov in koristolovcev. Avstroogerska monarhija si sme čestitati na taki sestavini, kakor so ti magyarski patriotje. Velezdajski proces z različni Accurtiji, Nastiči in Tarabocchiji, volitve, kakor one l. 1910 in prej na Ogerskem. (primerjaj: N. Jorga, Les dernières élections en Hongrie, 1910.) in kakršne so bile koncem preteklega in začerkom tega tedna na Hrvaškem, — to ni več evropski unicum, to je evropski škandal. Skrbljivo bo, da poizve o tem vsa evropska javnost.

Najlepše pri tem je, da se nad Tomasić-Chavrakovo klicko srde — Khun-Hedervary, Kossuth, Justh e compagnia bel-la: lepo je tudi, da se zgraža Slovenec nad onimi, ki so mu bili l. 1908. in kasneje tako simpatični. Kes je sicer pozen, pa zato neodkritosrčen.

Nihče ne ve, kaj bo sedaj. Koalicijska nima več večine, niti relativne ne; relativno najmočnejša stranka je pravaška, po naše bi se to reklo: državno-pravno-konservativno-klerikalna; za njo pride koalicija srbskih in hrvaških naprednih strank; ostale stranke so rešile le drobce (srbski radikalci, osješki centrum), seljačka stranka je ohranila svoje posestno stanje. Na splošno se more reči, da so pokazale hrvaške volitve dosleden pokret v desno, v reakcijo; vladinovi so pridobili mandate, pravaši enako; do zveze obeh reakcionarnih strank v vladno ve-

Tužnim in potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vesti, da je naš nepozabni soprog, oče, stari oče in tast, gosp.

FRAN HMELAK,

župan, veleposestnik, veletržec itd. v Lokavcu

sinoči ob 8. uri zvečer, po kratki in mučni bolezni, v 76. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 4. uri pop. na domače pokopališče v rodbinsko rakev.

Prosi se za tiho sožalje.

V LOKAVCU, dne 22. decembra 1911.

Rodbina Hmelak,
Ant. Lokar,
Vekoslav Lokar,
Rodbina Knave,
Rodbina Pertot.

Gospod inženir Mihael Vošnjak je vplačal v spomin umrlega svojega brata g. dr. Jos. Vošnjaka 10 kamnov v znesku 2000 K za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Vsakoletne obresti se smejo porabiti samo za šolstvo v Gorici in cela svota pride po razdelitvi v korist C. M. šole v Gorici.

Iskrena hvala za bogato in lepo božično darilo šolski družbi!

Za narodno šolo na Blanči so darovale gospice kandidatnje IV., III. in I. tečaja kot narodni davek za mesec oktobar, november in dec. 1911. — K 1404. (I. tečaj K 128, III. tečaj K 566, IV. tečaj K 710.)

V nabiralniku pri jelenu se je nabralo K 260.

Za Narodno šolo na Blanči so poslali po položnicah sledeči gosp.: Mihael Vošnjak, inženir, Gorica K 10, gospa Mar. Kronegger K 1, Bednařik Ivan K 1, nabralo v veseli družbi pri »Petelinčku« K 140. G. Gleščič je dodal 60 vin., skupaj 2 K, Kofol Marica iz Čepovana K 10, godbina Bizjak iz Dornberga K 5. — Hvala vsem!

Goriški mestni svet.

Seja 19. t. m.

V tej seji so rešali proračun za leto 1912. Poročevalec je bil dr. Pinavčig. Priznati je moral, da so mestne finance slabe. Vzroke vračča tudi na vojaško oblast, kakor smo to čuli že večkrat.

Brez posebne debate so sprejeli proračun, v katerem je še vedno med drugimi nepotrebnimi točkami tudi postavka 10.000 K za laško privatno realno gimnazijo. Saj so vendar tu paralelke.

Proračun za 1912. izkazuje: Izdatkov K 1.379.916. Rednega pokrija K 554.563; manjka torej K 825.353. K tem treba prišteti še K 6.600 izrednih izdatkov, manjka torej skupno K 831.953.

Dokladi:

1. na direktne realne davke 72%; 2. na direktne osebne davke 82%, izvzemši osebo dohodnino; 3. na davek na vino in mošt 180% ter 84% na meso; 4. davščina od piva za vsak hl 3 K 40 v; davščina 40 v za vsak liter prodane žgane pijače; pristojbina za zdravstveni pregled živali od 1 v do K 120.

Te doklade imajo dati dohodkov 800.000 K. Tako bi ostalo od K 831.953 nepokritih K 31.953; to pa se pokrije iz ostanka leta 1910. s svoto K 30.403, tako da ostane nepokritega le K 1550.

Proračun je predložen deželnemu odboru, da ga predloži v sankcijo.

Deželni odbor bi storil prav, da bi malce pregledal ta proračun — ali tam sedi isti dr. Pinavčig, ki je bil poročevalec v mestnem svetu! Tako so »kritični blaži« računi na vse strani.

Seja sinoči.

Župan je naznanil, da je pokojni g. Oskar Bokslaff zapustil mestu 20.000 K. V kak namen, se izve po smrti gospe Bokslaff.

ZA SLOVENSKO ŠOLO NA GRČINI.

Vložena je bila prošnja za slovensko šolo na Grčini v Gorici. Poročal je o tej prošnji dr. Venier.

Pravi, da z vlogo hočejo imeti neki prebivalci na Grčini slovensko šolo. Pravi, da je na vlogi nekaj ponarejenih (!) podpisov, na to se sklicuje na § 19. splošnega šolskega zakona, ki določa dolžnost občine za zidanje šol: 1. če se v okolišini ure hoje nahaja skozi 5 let 40 za šolo godnih otrok; 2. če je najbližja šola od njihovega bivališča oddaljena nad 4 km. Stavbeni odsek magistrata pa je dognal, da samo en deček in ena deklica sta nad 4 km, natančno 4100 m oddaljena od slovenske šole Podturnom. Za vse druge je oddaljenost mnogo manjša, nego jo predpisuje zakon. Skliceval se je tudi na znano razsodbo glede šole Podturnom iz leta 1898.

V imenu šolskega odseka predlaga, naj se prošnja za slovensko šolo na Grčini odbije.

Odbita je soglasno. — Nov »kulturni« čin so storili prosvitljeni mestni očetje v mestnem svetu goriškem o Božiču leta 1911!

Domače vesti.

NAZNANILO NASIM ODJEMALCEM. — Razmere nas silijo, da moramo zahtevati večjo točnost v plačevanju. Kjerkoli odpremo knjige, povsod so zapisani po manjših vsotah težki tisočaki, ki nam jih dolgujejo naši gg. odjemalci. Po di tiskarna, založba tiskovin, založba knjig, »Soča«, »Primorec«, »Veda«, obe trgovini, povsod mrgoli dolžnikov, — in vsi skupaj nam dolgujejo toliko, da bi se naša podjetja vse drugače gibala, ako bi odjemalci v redu plačevali!! Vsakdo misli: »Kaj ta svotica, že počakajo! Saj ne utecem! Ze plačam o priliki!« Ali nikdo mesua ne pomisli, da ni sam, ki tako modruje, in tako raste število v stotine in tisoče! in med njimi je le majhen odstotek takih, ki bi zares s težavo odrihali dotzno vsoto! — Ugromna večina bi lahko v najlepšem redu plačevala! Kaka dobrota bi to bila za naša podjetja!

Zato apelujemo danes v tej obliki na vse naše gg. odjemalce, naj bi vsakdo, kdor kaj dolguje, v najkrajšem času plačal svoj dolg. Izvsi le svojo dolžnost, a nam tako jako olajša položaj!

Pošiljatve na upanje moramo omejiti. Posebno — DRUŠTVOM! Tu novi odbor čisto noče pripoznati starejših dolgov, do plačila ni mogoče priti, — kaj storiti? Najbolje je: društvom oddajati blago le proti gotovemu plačilu, in to hočemo uvesti.

Dogaja se tudi vsak hip, da docela neznane osebe naročajo po dopisnicah knjige, tiskovine in razno blago. — Brez plačila naprej ne maramo več izvrševati takih naročil, niti po povzetju ne! Dosedanje skušnje so nas prisilile, da moramo spremeniti načrt poslovanja.

Prosimo dobre prijatelje in znance, da nam gredo na roko in nam omogočijo, da polagoma priučimo tudi vse gg. odjemalce na točnost in red, ki sta podlaga zdravemu napredku.

»Goriška tiskarna«
A. Gabrček.

Goriški deželni zbor. — Kakor čujemo, je sklican goriški deželni zbor na dan 8. januarja 1912., ne da bi se poprej razpisali dopolnilni volitvi.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Ant. Kuštrin, veletržec v Gorici, je dal 28 kg testenin pekatete. Neimenovan št. 7 za december 5 K. M. Plesničar, trgovec s premogom, 2 K. Na račun mesečnine je prišlo 89'90 K.

Imenovanje. — Okrajni sodnik g. Al. Mašera v Gorici je imenovan za deželno sodnega svetnika in predstojnika okrajne sodnije v Krminu.

Cercle franco-illyrien v Gorici. — Ustanoviti se misli v Gorici cercle franco-illyrien. Dame in gospodje, ki bi bili pripravljene obiskati ta krožek (2 krat na teden zvečer), naj pridejo v četrtek, 4. jan. 1912. ob 6. uri v »Čitalniške« prostore (Trgovski dom), da se pogovorijo.

Smrtna kosa. — Umril je g. Fran Hmelak, župan, veleposestnik in veletržec v Lokavcu, star 76 let. Pokojnik je bil široko znan ugleden mož. Naj počiva v miru! Preostalih naše sožalje.

Za primarija v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov je imenovan dr. Al. Breclj. Svojo službo nastopi, kakor čujemo, s 1. jan. 1912.

Za višjega poštnega oficijala je imenovan poštni oficijal Virgil Lussin v Gorici.

Za poštne oficijale so imenovani poštni asistenti Anton Battaglia, Viljem Zupci in Josip Rudolf v Trstu in Leo Böhm v Puli.

Tombola v prid podpornih zakladov NDO. v Trstu. — Na drugem zrebanju dne 21. t. m. so bile izžrebane sledeče številke: 17, 25, 30, 66.

Imetelji srečk, ki so zadele izžrebane številke morajo predložiti iste komisiji osebno ali pismeno v priporočenem pismu na naslov predsednika dr. Frana Brnčič ul. Nuova št. 13./II. najkasneje do četrtega dne 28. t. m. ob 7.30 zvečer. Na srečke prijavljene po 7.30 uri zvečer rečenega dne, se komisija v smislu svoječasno objavljenih določil ne bo več ozirala. Do sedaj prijavljene srečke so zadele terno in kvaterno; se gre torej za čimkvično in tombolo.

Za poštne asistente so bili imenovani poštni vežbeniki: Andrej Duša, Josip Polak in Ludovik Fajgelj za Puli, Ferdinand

Langhammer za Trst, Matej Žvžič za Rovinj, Franc Vagaja in Ivan Krobath za Ljubljano in Anton Preinfalk za St. Peter na Kranjskem.

»Goriška slovenska mladina«. — Kot že objavljeno se jutri v nedeljo in pojutranjem na božič plesne vaje ne bodo vršile. — V torek, na Štefanov dan, dne 26. dec. bo plesna vaja od 4.—8^{1/2} ure zvečer v Trgovskem domu z vojaškim orkestrom. Kakor vsako leto je tudi letos veliko zanimanje za Štefanovo prireditve, odbor je poskrbel, da ustreže s prireditvijo vsem obiskovalcem. Med nebrojnimi valčki bodo na plesnem redu: cvetlična četvorka, beseda ter med raznimi figuriranimi plesi prvič z vojaškim orkestrom obče priljubljena — črnogorka. Ker hode nudila prireditve plesalcem kakor tudi gledalcem brezdvomno dovolj razvedrila in animirane zabave, kličemo, nadejaje se sijajne udeležbe: Na svidenje, na Štefanovo v Trgovskem domu! Odbor »G. S. M.«

Prof. dr. Klotz-värter je na c. kr. ino-moški porodniški in ženski kliniki ngotevil sledeč: Naravna Franc Jožef-ova grenčica se je vedno izkazala kot točno in trajno učinkujoče odvajalno sredstvo. Ker se ne opažajo nikaki nadležni stranski pojavi, zasluži »Franc Jožef-ova« voda najboljšje priznanje.

Brivec Novak v Gorici naznanja svojim gg. naročnikom, da je brivnica odprta v nedeljo do 1. ure pop. V ponedeljek je brivnica zaprta in v torek je brivnica odprta do 1. ure popoldne.

Okrožnica vsem občinskim zastopom dežele. — Glasom okrožnice z dne 21. aprila 1897. odb. št. 2063 97 je bilo naročeno županstvo, skrbeti za to, da odkažejo službujočim orožnikom v tistih krajih, katere jim orožniška poveljstva kot za to določena počivališča naznanijo, stalne prostore, kjer lahko vsak čas počivajo.

Ker so se vže razna županstva, katera so določena, da orožnikom take prostore preskrbe, obrnila na deželni odbor, naj se jim pojasni, ali imajo iste preskrbeti brezplačno, ali pa smejo zahtevati za to in od koga kako odškodnino, se naznanja občinskim zastopom, da so sicer županstva primorana skrbeti za tako transenaln nastanjenje orožnikov, da se pa imajo vsled tega, ker v tem oziru še ni izdanih posebnih postavnih določil, ravnati kakor pri nastanjenju vojaštva v smislu tistvarnega zakona 11. junija 1879, št. 93. drž. zak., t. j., da smejo zahtevati prenočevalnico in v morebitnem slučaju tudi odškodnino za dano hrano. (Razsodba upravnega sodišča 20. 6. 1901. št. 4294, Budvinski 424 A.) — Deželni odbor.

N. D. O. v Gorici priredi svoj plesni venček dne 6. januarja 1912. v hotelu »pri jelenu«.

Planinski ples v Gorici. — Goriška podružnica S. P. D. priredi dne 27. januarja 1912. planinski ples v Trgovskem Domu.

Bratci »Novega časa« vsi »ušivci!« — Ko bi »Soča« tako pisala, to bi bil ogenj v strehi, a to piše »Novi čas« sam! V zadnji številki od dne 22. decembra prinaša: »Kaj nam kliče ta nemi steber?«, ki se ne more drugače rešiti, nego:

a n a
t m t
p r t
n o s
o č e
č m k
o j e
u t a
p e s
u š i
m i š
t r i
r i m
p e t e k
s r e d a

N o v i č a s

in se bere srednja vrsta od zgoraj dol in zadnja vrsta: »Naročujte, širite Novi čas.«

Ko označuje, kaj pomenijo posamezne besede piše k št. 10 (uš): »žive na tvoji glavi.«

Torej urednik vsem sedanjim in bodočim naročnikom pravi, da žive uši na »tvoji« glavi, so toraj »ušivci«. Lepo voščilo za božične praznike in za Novo leto! Čestitamo h krasnemu priimku sedanjih in bodočih naročnikov »Novega časa«!

Samo v stratežične namene! — V gosposki zbornici je govoril v četrtek Goess o kanalih, ki se imajo zgraditi v severnih deželah ter pobit trditve, da bi bili ti kanali kompenzacija za planinske železnice. Goess je rekel, da so bile zgrajene planinske železnice samo iz stratežičnih ozirov. — Včasih trdijo celo, da bi bile narejene tudi iz naklonjenosti do Slovencev! — No, iz stratežičnih ozirov se gradijo tudi ceste, mostovi, vodovodi itd. — Naj jih le gradijo, saj jih potrebujemo posebno v naši deželi!

Občni zbor Slovenske čitalnice v Solkanu bo dne 31. decembra 1911, ob 3. uri popoldne v dvorani gosp. Ant. Mozetiča. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Preglednikovo poročilo. 5. Knjižničarjevo poročilo. 6. Razni predlogi. 7. Volitve predsednika, 8 odbornikov, 2 odbornic, 4 namestnikov in 2 preglednikov. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Za zgradbo ljudskih hiš. Okrožnica deželnega odbora: Novodobne življenske razmere nalagajo javnim upravam tudi nove dolžnosti v pospeševanje ljudskega gospodarskega blagostanja.

Take naloge imajo v prvi vrsti občinske uprave, ki jim je že z občinskim redom naročeno, da morajo ukrepati vse, kar je potrebno v varstvo javne higijene in morale, kakor tudi v olajševanje uboštva.

Tej nalogi zamorejo občinski zastopi najbolje zadostiti, ako priskrbe revnejšim občanom lastne hiše, zgrajene z največjim varčenjem, ampak tako, da odgovarjajo vsem zahtevam moderne higijene: človeka se more le na ta način privesti k domačemu ognjišču, ako se mu da to ognjišče v izključno last.

Še drug moment je, ki priporoča ureščenje te misli, in sicer prilika, da se ljudstvo navadi varčiti in odvadi pijančevanja, kjer je ta grda razvada razširjena.

Ako se ljudstvo moralno in gospodarsko povzdigne, imajo od tega tudi javni zažogi dejanske, nepreračunljive koristi, kajti potem se znižajo bolniški troški, troški za vzdrževanje umobolnih, za potepuhe, izgnance, invalide in prisilne delavce.

Deželni zastop je z ustanovitvijo deželnega občinsko-kreditnega zavoda omogočil občinskim napravam zgradbo ljudskih hiš, ne da bi jim bilo treba prevzemati visoki bremen in stroškov.

Občine bi morale spoznati svojo dolžnost in brez odloga pričeti z zgradbo ljudskih hiš tako, kakor n. pr. Ronke in druge občine v Furlaniji. (O tem smo že opetovano govorili v Samoupravi.)

Deželni občinsko-kreditni zavod daje občinam v ta namen denarna sredstva po najugodnejših pogojih.

Tudi zavod za pospeševanje obrti v Gorici je na ukrepe deželnega odbora sklenil uspešno podpirati občine pri rešitvi važnega vprašanja o zgradbi ljudskih hiš.

Občine, kjer razvija pelagra, opozarjamo še, da namerava pelagrološka komisija v Gradšču podeljevati izdane polpore iz svojih sredstev v pospeševanje pričujočega namena.

102 let stara žena. — V Logu na Bovškem je umrla »Mihelčevka«, stara 102 leti. Svoja zadnja leta je ostala sama. En sin je bil šel v Ameriko, drugi v Nemčijo služiti si kruh. Zadnji 2 leti je le ležala.

Iz Vrtočina nam pišejo glede na lažniv dopis v »Prisrnojevcu«, kjer se zaletavaje v župana, da zavlačevanja glede občinskih volitev ni kriv župan, ampak župnik Kosce iz Kamenj s svojimi vednimi prizivi in pritožbami. — Pri starešinstveni seji 15. t. m. so bili po zaslugi nekaterih izvoljeni v komisijo za reševanje reklamacij sami klerikali! Zakaj tako? Ali to stramota? Kaj je tega kriva kaka žena mržja? — Dopisnik pozivlja volivce, naj spregledajo, še je čas, kaj nameravajo »Podgorci« s svojo agitacijo! Zato proč z osebnim sovraštvom, skupno v boj proti klerikalcem!

»Vaterland«, edini nemški dnevnik dunajski, ki je bil kotikortoliko pravičen naproti Slovincem, preneha koncem tega leta. Na njegovo mesto sami sebe priporočajo nemški krščansko socialni dnevnik, ki so proti Slovanstvu in zlasti naproti Slovincem čisto še bolj »štramtač« kakor ostali nemški listi. Mi priporočamo nemški dnevnik »Union«, ki izhaja v Pra-

gi (Jungmanova ul. 21.) in ki krepko zastopa koristi avstrijskih Slovanov. O Slovencih je vedno dobro poučen, marljiv tolmač njih težnj. Prinaša tudi prevode jugoslovanskih in slovenskih del, in ravno kar ima v dovršenem prevodu pripravljene Jurčičev roman Erazem Tantenbah, zgodovino nemškega plemiča, ki je hotel ustanoviti jugoslovansko kraljestvo, nekakšne avstrijske novoburževske trijalizma!

Izginil je bil iz Gorice 70 letni upokojeni mestni učitelj Fr. Gabričević (Gabrijelčič, doma je s Kanalskega); nekaj njegove obleke so našli ob Soči. Sodilo se je, da je skočil v Sočo in utonil, pa so baje dobili živega. Zadnje čase je trpel, ker je vedno imel v mislih, da ga preganjajo.

Roparski napad. — O onih treh fantih z Vrha v opajski občini, katere so klerikali obdolžili roparskega napada v Gorici, »Slovenec« se ni nič prekalal. Pripesnel je brzojavko o roparjih in z imeni jih je navedel. Prekalica pa še ni, dasi se trdi, da so vsi nebolni. Ali ima »Slovenec« poročevalca nič vesti, da pusti tako težko obdolžitev na klerikalnih fantih?! Tudi niso klerikali nič pokarali teh svojih fantov, ki so šli v liho, katere nočejo imenovati. — Si pač mislijo stare in novostrojarski čistniki: naj le gredo, vse jim dovolimo, samo da so naši!

Iz St. Ferjane smo dobili dopis, ki nam slika v resničnih barvah znanega slovitnega krščanskega učitelja Likarja, kako živi in kako se frudi sedaj za to, da bi zmagali pri občinskih volitvah klerikali, da bi on dobil službo občinskega tajnika. Po tej se mu sline cede, potem bi se »trpinčilo« St. Ferjancet! — Drugi dopis se bavi s klerikalci, kako hodijo okoli agitirali za volitve; pa še fajijo, da ne hodijo vsak dan pa krčmah in po hišah agitirati. Pravi, da imajo že vse oni, pa vendar hodijo k »liberalcem« po hišah! Nič jih ni sram.

»Prostovoljno gasilno društvo« v Podbrdu priredi veselico dne 6. januarja (na Sv. Tri kralje) ob 8. uri zvečer v prostorih restavracije »Stravs« (pri postaji). Vsporedi: 1. Šaloigra: »Raztresenca«. 2. Šaljivi prizori: »Martin in fotograf«. 3. Šaljivi srečanje. Po vspreletih ples, med katerim deluje šaljiva pošta. Vstopnina: Sedeži 80 v, stojšča 40 v, k plesu 1 K 20 v. Uniformirani gasilci plačajo polovico. Med veselico šaljivo glasovanje: Komu naj pripada Tripolis? Izid glasovanja se naznani tema primerno točno o polnoči. Glasovnice dahi vsak vdeleženez pri blagajni. Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo potrebne gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Domače blago vpoštovati v prvi vrsti je dolžnost vsake zavedne slovenske gospodinjice — posebno, če to domače blago gleda kakovosti ne zaostaja za drugimi ali je pa še celo boljše. O kolinski kavni prinesi je znano, da je edino res domače blago te vrste, znano pa je o nji tudi, da je najboljši kavni pridelek. Zato je dolžnost vsake zavedne slovenske gospodinjice, da kupuje samo Kolinsko kavno prinesi.

Odpri lekarni. — V praznike popoldne, to je v nedeljo, ponedeljek in torek, hosta odpri v Gorici lekarni Cristofolletti-Kürner. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 24. do 31. t. m.

Prihodnja številka »Soče« izide v četrtek 28. t. m.

Opozarjamo slav. občinstvo na inšert tvrdke Pregrad & Černetič.

Sokolski vestnik.

Redni občni zbor telovadnega društva Sokol v Gorici se bo vršil v četrtek dne 4. januarja 1912, ob 8.30 uri zvečer v prostorih hotela pri Zlatem jellenu s sledečim dnevnim redom: nagovor staroste, poročilo načelnika, tajnika, blagajnika, volitev odbora, volitev odseka za zgradbo Sokolskega doma, volitev veselice dne 6. januarja, sprememba pravil, slučajnosti. Na zdar! Odbor.

Škrbina. — Odsek dornbeškega »Sokola« v Škrbini priredi v nedeljo dne 11. februarja 1912, veselico z igro in plesom. Vspored objavljajo se pravočasno.

Zveza narodnih društev.

Kmetško izobraževalno društvo v Lokovcu naznanja, da se vrši letni občni zbor dne 31. decembra t. l. v društvenih prostorih ob 1. uri popoldan.

Slovenska čitalnica v Vrtojbi sklicuje svoj redni občni zbor za leto 1912, dne 31. decembra t. l. v društvenih prostorih ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika; 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbor; 3. Poročilo tajnika; 4. Poročilo knjižničarja; 5. Poročilo blagajnika; 6. Volitev novega odbora; 7. Razni predlogi. Ako ne bo občni zbor ob 3. uri sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih udov. Vabi se vse — člani in nečlani — ki jim je mar izobrazba in napredek domače vasi, da se gotovo udeležijo občnega zbor. Odbor.

Politični pregled.

Državni zbor bo zopet sklican dne 27. februarja. Kot prva točka pride na dnevni red prve seje razprava o poročilih draginjskega odseka, o kartelih in mešetarski trgovini. Nato se bo vršilo prvo branje brambnega zakona, nakar pride na vrsto novela k vodocestnemu zakonu.

Med parlamentarnimi počitnicami bo zborovala cela vrsta parlamentarnih odsekov. Tako bo sklican k zborovanju dne 16. januarja odsek za socialno zborovanje, odsek za živinsko kugo dne 17. januarja; finančni odsek bo sklican teden dni pred zasedanjem parlamenta ter bo imel seje vsak dan. Ravno tako bo teden dni pred zasedanjem parlamenta sklican tudi proračunski odsek.

Gospodarska zbornica je sprejela vse zakonske predloge, ki jih je obdelala poslanska zbornica, med njimi zakonski načrt o državnem pospeševanju stanovanjske oskrbe, potem zakonski načrt o davčnih ugodnostih za nove stavbe malih stanovanj in o davčnih in pristojbinskih ugodnostih za splošno konstituiranje stavbinske družbe.

Zgradba utrdeb ob južni meji. — Baron Konrad pl. Hötendorf je šel, ker je zmagal nad njim zunanji minister Aehrenthal, ki je bil proti obsežnemu utrjevanju južne meje proti Italiji, kakoršno je zastopal Konrad pl. Hötendorf. Ali kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, se vendar le napravijo vse nameravane utrde po Hötendorfovem načrtu.

Moravski deželni zbor je sklican na sredo 27. t. m. Sklenjen je med Čehi in Nemci dogovor, da reši deželni zbor proračun. Učitelji dobijo od 1. jan. 1912. draginjsko doklado.

Na Balkanu. — Bolgarski listi zahtevajo, naj se gledé na ponavljajoče se krvave dogodke v Macedoniji sklene med Rusijo in Avstro-Ogrsko nova pogodba, h kateri naj se pritegne tudi Bolgarijo.

Maroška pogodba odobrena v francoskem parlamentu. — Dolgo so razpravljali v francoski poslanski zbornici o znani pogodbi, ki jo je sklenila Francija z Nemčijo. Jaurés je govoril 5 ur. Pogodba je bila odobrena s 393 proti 36 glasovom.

Belgija. — Poslanska zbornica v Bruslju je določila za prihodnje leto vojaškega kontingenta 42.800 mož. Mesto Antwerpen dobi močne utrde, tako je povedal zbornici vojni minister.

Delegacije. — Letošnje pobožično delegacijsko zasedanje bo trajalo samo en dan. Dne 28. decembra se snidejo delegacije, da se konstituirajo, in dne 29. decembra se bo potem vršila edina seja, da delegacije votirajo začasni proračun.

Draginjska doklada državnim uradnikom. — Včeraj se je vršil ministrijski svet, v katerem se je vršilo posvetovanje o draginjski dokladi državnim uradnikom. Tozadavna naredba izide začetkom meseca januarja in dobi vsak uradnik po svojem činovnem razredu 50 do 130 K draginjske doklade.

Deželni zbor istrski. — Korespondenčni biro javlja včerajšnjega dne: Danes se je vršilo v namestništevni palači pod predsedstvom namestnika princa Hohenlohe posvetovanje med zastopniki obeh strank v istrskem deželnem zboru. Razpravljali so na razsežno o modalitetah za sklicanje deželnega zbor istrskega in o vseh vprašanih kompromisa med Italijani in Hrvati (ozir. Slovenci). Te kon-

ference so se udeležili: dr. Rizzi, deželni glavar istrski, dr. Laginja, namestnik, dr. Bennati, predsednik kluba večina in prof. Spincič, predsednik kluba manjšine v deželnem zboru, vsaki s tremi somišljeniki. Po večurnem razpravljanju je bila konferenca odgodjena in se bo nadaljevala dne 29. t. m.

Mestni svet tržaški. — Sinoči so razpravljali o zahtevi naknadnega kredita v znesku 195.000 K za poglavje »voda, ceste in steze«. Svet. Arch je ostro kritikoval eksekutivo, ki je brez dovoljenja mestnega sveta za tako ogromno svoto prekoračila proračun. Če se toliko troši brez dovoljenja mestnega sveta in toliko prekorača proračun, čemu se potem dela proračune in čemu je mestni svet, če se eksekutiva ne ozira na njega sklepe? Stavi predlog, da se izreče eksekutivi obžalovanje na takem postopanju.

Svet. dr. Wilfan je izjavil, da se pridružuje tudi on ostri obtožbi eksekutive izrečeni po svet. Archu. A prej kakor mestni svet izreka grajo eksekutivi, bi moral sam spoštovati svoje lastne bilance. Če pa prihaja finančna komisija pred mestni svet s predlogi, kakor je eden danes na dnevnem redu, kjer se predlaga naknadni kredit v znesku 850.000 K za zgradnjo nove italijanske srednje šole, potem tudi eksekutiva ne zasluži tako ostre obsodbe tega mestnega sveta.

Pri glasovanju je bil seveda zahtevani kredit sprejet z glasovi večine in sprejeta je bila tudi po svet. Archu predlagana graja. — Predlog za 850.000 K je seveda sprejet.

Sprejet je bil predlog svet. Bratosi, da se od 1. januarja 1912 dne občinških delavcev, ki imajo moški minimum 2 K in maksimum 390 K ter ženske minimum 85 stot. in maksimum 266 K poviša za 10 do 15%.

Dalje je bil sprejet predlog, da bo občina sama plačevala ves trošek za zavarovanje proti neugodam in bolniško blagajno. V ta namen se dotično postavko proračuna pri poglavju »javna dobrodelnost« poviša za znesek 10.000 K.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Pristanišče Solum.

Odstopitev Soluma Angliji je pretekla stvar, in sicer po dogovoru z Italijo. Kupna cena za odstopev pristanišča se bo plačala v obliki nove ureditve italijansko-angleškega razmerja. Menijo, da bo Anglija, ker italijanski vladi nič kaj več ne ugaša predolga, predraga vojna, od katere v bodoče mnogo ne pričakuje, pomagala Italiji, da sklene mir s Turčijo. Anglija priznava za Kirenejsko turško stališče, reši Solum, da ne pride v posest Turkov, s tem, da ga spoji z ozemljem pod egipčansko vlado in si bo pridobila tudi zahvalo od strani Turkov z mirovnim posredovanjem. S tem pa pridobi Anglija v resnici jako dragoceno točko ob obali, odkoder se more jako oslabiti italijanski Tobruk. Tudi Francija je vporabila italijansko-turško vojno, da samostojno reši neko staro sporno vprašanje. Francija je namreč vojaško zasedla oazi Džanel in Siluan, ki ste južno od Tripolisa med Tripolitanijo in Čadovskim jezerom in ki so jih dolgo smatrali za del tripolitanskega ozemlja. Obe ti dve oazi sicer nista mnogo vredni, vendar pa pridobite mnogo s tem, da tvorite zvezo med Tunisom in Tripolitanijo na eni strani, ter Tripolitanijo in Čadskim jezerom na drugi strani.

Iz Carigrada

se poroča, da zahteva turška vlada ojačenje čet ob albanskem obrežju, ker je prepričana, da pride v slučaju, če prično Italijani tamkaj z operacijami tudi do albanske vstaje. Položaj v Albaniji je že sedaj zelo kritičen, ker se neprestano opaža nevarno gibanje albanskih in bolgarskih čet.

Okoli Derne.

Na planoti okoli Derne je bil velik spopad. Boj je trajal polagoma cel dan. 26 stotnij in mnogo topništva so imeli Italijani v boju. Zgube so znatne.

Bir-Tobras.

Bila se je bitka pri Bir-Tobrasu. Kolona polkovnika Fara je celih 10 ur po puščavi blodila. Sovražnik je šteljal izza

peščenih gričev (dune). Italijani so bili zelo utrjeni. Turki so napadli Lahe uprav z blaznostjo. Polkovnik je moral dati povelje, da se laške čete razvrste v četverokotu, da se je navala Turkov ubranil. V sredi četverokota so stali poveljniki. Turki so Lahe od treh strani napadali; Lahe so se junasko borili. Polkovnik je konečno poslal enega poročnika v Ain-Zaro po pomoč. Poročnik je pot, ki so jo prej vojaki zgrešili in deset ur hodili, v eni uri prejezdil. Ob 3. zjutraj se je moral polkovnik Fara umakniti, ker pomoči ni bilo.

Padlo je na obeh straneh precej vojakov.

Razne vesti.

6 redarjev ranjenih v Trstu. — Alfonz in Ferdinand Oril sta sovražila nekega uradnika tvrdke Wiessenfeld, mislila sta, da je zapeljal njuno sestro. Včeraj dop. sta po velikem kroku šla k omenjeni tvrdki ter hotela govoriti z onim uradnikom. Gospodar Wiessenfeld je rekel, d' tu ni primeren kraj za pogovore. Alfonz Oril je na to dal zašušnico gospodarju. Ta je reagiral; zbrala se je množica in prišel je redar po Orila. Šel je z njim. Ferdinand je sledil. Na inšpektoratu sta začela oba brata razsajati in razbijati in sta se vrgla na redarje. 6 redarjev se je borilo z njima in vseh 6 je nekaj ranjenih. — Ko sta Orila prespala »mačka«, sta rekla, da se ne spominjata na nič.

Prodrzen poskus tatvine v Trstu. — V zalogo tvrdke L. Haas na Corsu št. 2, sta hotela udreti dva lopova. Ali zaslužili so ju redarji in aretirali. Pri njih so našli več tatinskega orodja.

Newjork in London. — Newjork ima 4 milijone 766.833 prebivalcev. London jih ima 4 milijone 522.961.

Indijski maharaja razžalil angloškoga kralja. — Angleški kralj Jurij V. se je dal kronati v Indiji. Bajne slavnosti so bile to; vsega slija, ki je bil razvit povodom kronanja, si niti ne moremo predstavljati. Indijski knezi so prihajali ter se poklanjali carju indijskemu. Trikrat se je vsak priklonil, izrekel udanost in odšel. Vsi so bili bogato napravljeni, v blesku in sijaju. Samo knez Čakvar ali maharaja iz Baroda je prišel k slavnostim navadno napravljen. Carskemu prestolu se je približal, pa ne preveč udano, poklonil se je le enkrat, potem pa obrnil hrbet cesaru indijskemu in stopil k vrsti knezov in dostojanstvenikov ter se ironično nasmejal. Vsi so ga začudeno gledali. Zahtevalo se je od njega pojasnila. Rekel je, da ni vedel za ceremonijel. Jurij V. je zahteval od njega pismeno udanost Veliki Britaniji ter izjavo, da ni poznal ceremonijela — no, maharaja iz Baroda ostane jeden največjih nasprotnikov Angleške in pokrajina Baroda je središče revolucionarne agitacije.

Zeppelinovi zrakoplovi v vojni. — V »Matinu« izjavlja podpredsednik francoskega aerokluba, grof de Vaulx, ki je bil napravil vzlet s Zeppelinovim zrakoplovom, da so ti zrakoplovi jako pripravni za rekognosciranje ter da morejo biti jako nevarni kot orožje za napad. — Zeppelinovi zrakoplovi morejo nositi s seboj tisoč kilogramov eksplozivne materije ter pluti brez odmora več tisoč kilometrov. Prvi dan mobilizacije bi se mogli Zeppelinovi prikazati na Francoskem, uničiti mostove, železnice in utrde ter vzbuditi paniko po mestih. Ker Zeppelinovi plovejo v višini 2000 m s hitrostjo 75 km na uro, lahko uidejo vsaki nevarnosti.

Kaj se vse pripeti na pošti. — Neke mu dunajskemu listu poroča neki Seliger, kako je skušal pošto. Na Dunaju je dal na pošto dopisnico, na katero je namesto naslova nalepil sliko svoje matere v Lincu. Na drugi strani je bila slika dela mesta Linca. Eno hišo je začrtal ter pripisal namesto naslova: »Tej gospej v tem mestu«. Dopisnica je prišla v istini na označeni naslov. Pošta sicer ni bila dolžna, oddati te dopisnice, vendar je pa napravila to uslugo.

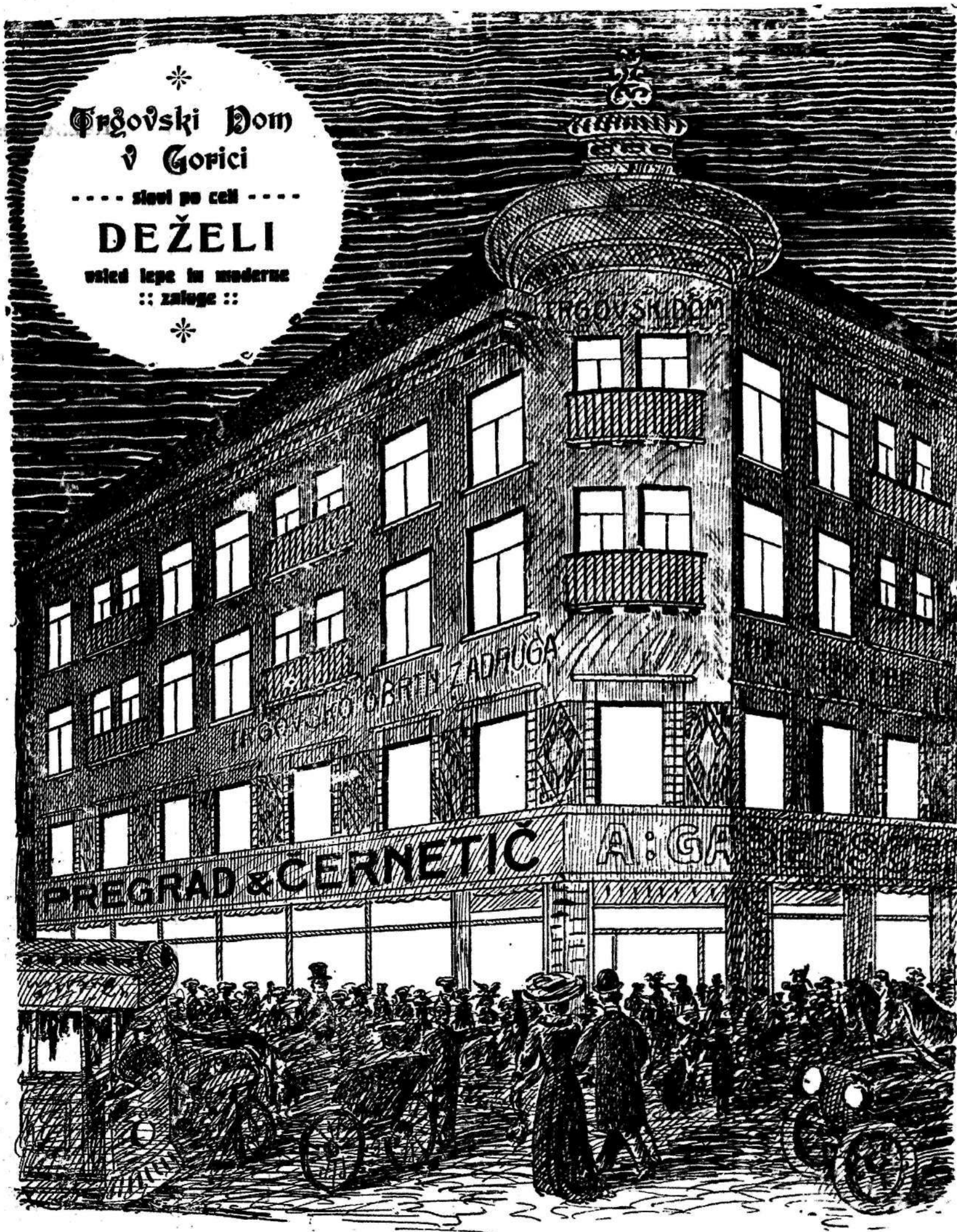
Dalje na 7. strani.

Tovarne sukna naznanjajo, da se dobe vsi oni krasni uzorci sukna za moške obleke, kakor tudi za damske kostume in površne jopice Double facé pri znani tvrdki Pregrad & Černetič v Gorici.

Velika božična razstava

v spodnji dvorani kakor v trgovini „Trg. Doma“.

Domoljube prosiva da razobesijo to izdajo.

V Korso Franca Josipa so brez dvoma danes najlepše trgovine goriškega mesta.

Gornja slika kaže en del „Trgovsk. Doma“, velikanske trgovine z modnim in manufakturnim blagom, ki slovi ne le samo po mestu temveč po deželi in tudi izven dežele, ker je ena največjih izber najrazličnejšega blaga, za to priporočava vsem domoljubom, da se poslužuje v svojo lastno korist le take trgovine, ki nudi velikansko izbero, kajti le tu se lahko ceno kupi vse vrste blago za ženske in moške obleke. — Ogromna zaloga nudi lahko izbero in lahki nakup.

Za obilen obisk se priporočava

Pregrad & Černetič
„Trgovski Dom“.

Štrup pri dvorni pojedini — Iz Monakovega poročaja, da je princesa Klara, nečakinja princa-regenta, težko obolela po dvorni pojedini. Zdravniki so konstatirali zastrupljenje z zelenim volkom, ki se je naredil na posodah.

Mednarodnemu mirovnemu uradu je daroval znani milijonar Carnegie za leto 1912. frankov 100.000.

Nemiri viničarjev na Francoskem — V Epernayu so zopet izbruhnili nemiri viničarjev. Viničarji so naskočili lokale nekaterih vinskih trgovcev in vse razbili. Sprijeli so se tudi z orožniki.

Med nemškimi in češkimi socialnimi demokrati — V X. okraju na Dunaju so imeli češki socialni demokrati shod. Prišli so tudi nemški soc. demokrati in sicer nagajat. Ko je poročevalec začel govoriti češko, so zagnali hrup. Potem so se domenili, da bo govoril en govornik češko, drugi nemško. Ali ko so nemški rdečkarji začeli češki govor, so zagnali hrup in nastala je prerokanje in pretep. Čehi so slednje nemške rdeče »bratce« ven vrgli. Prav so storili. — Stara resnica, da hočejo imeti nemški soc. dem. kratke slovenske sodruga samo za privešek. Niti v svojem jeziku govoriti bi ne smeli! Istotaki so laški sodrugi! Slovenski sodrug je le pod peto Nemcu in Lahu! Res, lepa ravnopravnost je v socialni demokraciji!

Anarhisti? V Holicah na Češkem so vložili v konsumno društvo. Načelnik društva je bil umerjen. Glasilo praškega namestnika pravi, da so roparji šeni roparske čete na Češkem ter da so anarhisti.

Mali oglasi.

Najmanjši pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglas obsejalni se računa za vsako besedo 3 v. n. Najprejpravo inseriranje za trgovce in obrtnike. Količina je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih se delovi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne objavljajo. Škoda ni majhna.

Meblovana soba s praznim vhodom, svila in zračna, v sredini mesta se odda takoj v najem. Naslov povz. upravništvo.

Slovenska šivilja se priporoča cenjenim damam in gospodam. Izdeluje obleke in kostume po najnovejši modi Josipina Bregantič, ulica Caserma št. 3, III. nad.

Altena

Prijatelj, ali te ne zebe? Dragi moj, mene ne? Kako to? — To je jako enostavno.

Moja soproga mi skuha vsak dan izvrstno juho in dobro meso, ki je kupuje pri našem mesarju

Andreju Frandolič

v ulici Treh Kraljev (Via Tre Rè) št. 16 pri kavarni „Dogana“.

V tej mesnici se dobi zmiraj razna divjačina, izvrstno pitana perutnina in prašičje meso vseh vrst.

Na željo g. odjemalcev pošilja meso tudi na dom.

Imovitejši Slovenci, pristop k obrambnemu skladu družbe sv. C. in M. bodi vam sveta dolžnost!

Varstvena znamka: „Sliro“
Miniment. Capsici comp.
 Nadomestak za
Anker Pain-Expeller
 Je povsod priznana kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 vin., K 1-40 in 2- se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v etiketah z našo varstveno znamko „Sliro“, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.
Dr. RICHTERJEVA LEKARNA
 pri „Klatom levu“ v Tragi
 innbathgasse št. 5 nova.
 Umetno razpakuje.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA
Jos. Verdi tekalnišče št. 37.
 Umetne zobe, zlato zobovje, zlate kroue, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stoječih zob. Plomb. vsake vrste.
Ordinira v svojem ateljeju
 od 9. ure dop. do 5. ure pop.

ROJIC

je otvoril
krojaško delavnico
 v Raštelju št. 23
 in se priporoča sl. občinstvu.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trakino (Stokličevo) jetrno olje.
 Posebno sredstvo proti pranim boleznim in splošni telesni slabosti. Iavirna steklenica tega olja naravno rjave barve po K 1-40, bele barve K 2. Trakino železnato jetrno olje.
 Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so norvozni in nežne narave.

Trakino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preliče so vedno v mojem kam. laboratoriju, predno se napolnijo steklenice. Zato samorem jamčiti svojim obč. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa.
 Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trakim oljem.
 Ene steklenice stane 1 krono 60 vinarjev.

Ivan Kravos
 na Korni št. 11. GORICA na Korni št. 11
 sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg, za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine kakor: kovčage, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvrhuje in sprejema v popravo različne kolesarje in kobilje.

Popravila se izvrhujejo točno.
 Cene zmerne.

Nova trgovina z železni o
Pinter & Lenard
 v Gorici v Raštelju št. 9.

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalk, klosctov, peči, stidilnikov in vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača. Cenj občinstvu se tople priporočata.

Pinter & Lenard.

Josip Nemeč
 Podgora pri Gorici

priporoča vsem gg. krčmarjem v Podgori, Gorici in okolici svojo
novo tovarno
šifonov in pokalic.
Postrežba na dom.
 Slovenci, krčmarji! Vaša narodna dolžnost je da podpirate domačo — obrt! —

Pregrad & Cernetič Trgovski dom Gorica
 Zaloga dnevnik, novosti, modnega volnenstva in perilnega blaga.

Najlepša in največja izbèr daril
za Božič in Novo leto
 ter razni okraski za božično drevesce
 — se dobe —
 v knjigarni **A. Gabršček** v Trgoskem domu
 in v Gosposki ulici št. 7.

Nanut & Bregant

avtorizovana stavbena tordka

in Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

„CROATIA“

Zavarovalna zadruga v Zagrebu
- edini domači zavarovalni zavod. -

Ustanovljena leta 1884.
Centrala v Zagrebu v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovićeve ulice.
Podružnica v TRSTU,
Via del Lavatoio šte. 1. II. nadstropje.
Telefon št. 2594.

Glavna zastopstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Reka in Sarajevo.

Zadruga sprejema pod ugodnimi pogoji zavarovanja sledeče vrste:

I. Na življenje:

1. Zavarovanje glavne za slučaj doživljenja in smrti;
2. zavarovanje dote;
3. zavarovanje življenske rente.

II. Proti škodi po požaru:

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih poslopj, tovarn).
2. Zavarovanje premien (pohištva, prodajniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd).
3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žit, sena itd).

III. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje vs. h. odlokov znaša K 2.319.068-21
od tega temeljna glavica 800.000-00
Dohodek letne premije s pristojbinami 1.221.748-41
Izplačano odškodnino 4.323.268-44

Sposobni posredovalci in akvizitorji se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje
Podružnica „Croatia“ Trst, Via del Lavatoio št. 1, II. nadstr.

Zastopnik za Gorico in okolico:

PETER GRUDEN & Comp.
V GORICI.

Hiša z gostilno

v eni najbolj živahnih ulic v Ljubljani s hlevom in šupo, z vrtom za goste in vrtom za zelenjavo se radi bolezn

proda.

Pod hišo je 20 m dolga in 4 m visoka klet. Hiša je pripravna tudi za vsako drugo obrt in je še 16 let prosta davka.

Poizve se: **Prisofna ul. št. 5.**

Millioni ljudi

se odpravilo

Kašelj

hripavost, katar, zasliženost, krčni in oslovski kašelj s

Kaiserjevimi

prsnimi karamelami

z znamko 3 jelke.

6050 notarsko potrjen priznanj od raznih zdravnikov in privatikov, kateri jamčijo za dober uspeh.

Bombon! so jako lahko zaužitni in okusni.

Zavoječki so po 20 ali 40 vin., doze po 60 vin.

Dobiva se v lekarnah pri G. Cristofolletti, c. kr. dvorni dobavitelj, L. Gliubich, C. B. Pontoni, Ruggiero Kürner A. de Gironcoli, v mirodilnici A. Mazzoli, v lekarnah: Jurij Hus v Vipavi, L. Kirschner v Ajelu in Maks Kozower v Ajdovščini.

Dobro krepilo za želodčne slabost

in za one, ki so se prehladili ali prenehali ali si nakopali z zaužitjem slabih, za prebavo težkih, prevrotilih ali premrzlih jedi, neaprjetnosti v želodcu, kakor katar, krče, bolečine, napihnjenost itd.

je dr. Engel-nov „BALDRIANUM“.

„Baldrianum“ se izkaže pri takih neaprjetnostih, dokler niso še razvite, kot dobro želodčno vino z izvratim vapehem in zadržuje tudi slabe posledice, kakor nervoziteto, nespečnost, omotico, stisko itd.

Vsled njegovih sestavin, ki so samoško vino z motoviknimi kapljicami, malinovec in črnaševoc, vpliva „Baldrianum“ tudi pospešujoče pri zaprtju in zajedno krepilno na cel človeški organizem.

Dr. Engel-nov „BALDRIANUM“ se vsebuje nikakih škodljivih sestavin ter ga lahko prenašajo slabotne osebe in otroci tudi pri daljšem uživanju. Najboljše je, če se ga zavzije zjutraj na teče ali pa zvečer predno se gre spat eno čašico kakor za likerje. Za otroke in slabotne osebe se razredči

„BALDRIANUM“

z vročo vodo ter se mu pridene nekaj sladkorja.

Dr. Engel-nov „Baldrianum“

se dobiva v steklenicah po 3 in 4 K v vseh lekarnah, mirodilnicah in boljših prodajalnah jestvia Gorisko-Gradišanske.

V Gorici, Korminu, Gradišču, Romasau, Ajelu, Campolongo, Rnkah, Tržicu, Ajdovščini, Gor. Idriji, Tolminu, analu, Čedadu, Vidtau, salmi, Červinjanu, Ogleju itd. se dobi a v lekarnah.

Tudi pošiljajo goriske lekarno dr. Engel-nov „Baldrianum“ po izvratih cenah v vse kroje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Dr. Engel-nov „Baldrianum“.

Sprejme se sluga

za knjigarne v „Trgovskem domu“.

Prednost imajo oni, ki so že bili v kaki trgovini.

Predstaviti se je v knjigarni.

BREZ

bahanja se lahko reče, da so pristni

PALMA

gumijevi

PODPETNIKI

najvažnejši del moderne higijene. Oni omogočujejo tiho in lahko hojo, varujejo mišice in odgovarjajo v vsakem obziru največjim zahtevam. Ako nosimo palma, nimamo s tem

niti vinarja

več stroškov nasprotno, s tem prihranimo. Palma podpetniki so neprekosljivi, kdor ljubi svoje zdravje

koraka z moderno higijeno.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„ILUSTROVANI TEDNIK“

ki izhaja vsak petek, ter stane četrt letno le 1-80 K. Zahtevajte ga povsod!

Naročite ga in inserirajte v njem!

NASLOV: **Ilustrovani tednik,**
Ljubljana.

Emulzija trskinega (štokfizovega) olja

dietetičen pripomoček izvrstnega okusa, jako priporočljivo za slabotne osebe, rakitične, škrofulozne in v rasti zaostale otroke.

1 steklenica stane K 1-50.

VAŽNO: Emulzija se pripravlja vsak teden sveto iz pristnega in svežega trskinega olja

Pristno trskino olje ravno kar dospelo

1 steklenica K 1-.

Trskino železnato olje

1 steklenica K 1-20.

Zgorajnavedeno prodaja in pripravlja z največjo skrbnostjo:

Nova lekarna pri ljudskem vrtu

Gorica, Corso Giuseppe Verdi 13.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrastuje po 4¹/₂%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

v GORICI

— Delniška glavica K 8.000.000. —

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst